

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

ชุดที่ 1: แบบสอบถามเกษตรกรที่เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วนให้ตอบคำถามทุกข้อ

2. ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามความเป็นจริงเพียงข้อเดียว ยกเว้น ข้อที่ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
3. กรณีที่คำถามให้แสดงความคิดเห็น ให้ระบุรายละเอียดลงในแบบสอบถามด้วย

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ชื่อ.....นามสกุล.....

บ้านเลขที่หมู่ที่.....ต.บ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ

1. เพศ ชาย หญิง
2. สถานภาพ โสด สมรส
 หย่าร้าง
3. อายุ 20-25 ปี 26-30 ปี 31-35 ปี
 36-40 ปี 41-45 ปี 46-50 ปี
 51-55 ปี 56-60 ปี 61ปีขึ้นไป
4. ระดับการศึกษาสูงสุด ประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ประถมศึกษาชั้นปีที่ 6
 มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 อนุปริญญา ปริญญาตรี
5. อาชีพหลักของท่าน เกษตรกรรม รับจ้าง
 รับราชการ ค้าขาย
 ผลิตผ้าไหม อื่นๆ (ระบุ).....
6. อาชีพรองของท่าน เกษตรกรรม รับจ้าง
 รับราชการ ค้าขาย
 ผลิตผ้าไหม อื่น ๆ (ระบุ).....
7. ประสบการณ์ในการผลิตผ้าไหม 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี
 16-20 ปี 21-25 ปี 26-30 ปี
 31-35 ปี 36-40 ปี 40 ปีขึ้นไป

8. องค์ความรู้ที่ได้รับในการผลิตผ้าไหมมาจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ได้รับถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
 - ได้รับการฝึกอบรมมาจากหน่วยงานที่สนับสนุน
 - สนใจศึกษาวิธีการผลิตด้วยตนเอง
 - อื่น ๆ (ระบุ).....
9. จำนวนลูกที่ทำการผลิตอยู่ในปัจจุบัน.....ลูก
10. จำนวนวันที่ใช้ในการผลิตต่อลูก.....วัน
11. รายได้ที่ได้รับในการจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่เฉลี่ยต่อชุด.....บาท
12. การจ้างแรงงานในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ในแต่ละขั้นตอน
- จ้างทุกขั้นตอน
 - จ้างบางขั้นตอน
 - ไม่จ้าง
13. ท่านเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด หรือไม่
- เป็น
 - ไม่เป็น
14. ท่านใช้แหล่งเงินทุนใดบ้างในการผลิต
- ของตนเองทั้งหมด
 - กู้ยืมทั้งหมด
 - กู้ยืมบางส่วน เงินทุนตัวเอง.....%
 - เงินทุนกู้ยืม%
15. สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ให้ความช่วยเหลือท่านทางด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- รับซื้อผลผลิตของสมาชิก
 - จำหน่ายปัจจัยการผลิตให้แก่สมาชิกในราคาถูกลงกว่าท้องตลาด
 - ให้เงินกู้ยืมอัตราดอกเบี้ยต่ำ
 - ให้ข้อมูลทางการตลาด
 - ให้การฝึกอบรมเพื่อพัฒนารูปแบบการผลิต
 - อื่น ๆ (ระบุ).....

16. ท่านใช้หลักเกณฑ์ใดในการกำหนดราคาจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่ที่ทำการผลิต
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- กำหนดโดยพิจารณาจากต้นทุนที่ทำการผลิต
- กำหนดโดยพิจารณาจากความยากง่ายของลวดลายที่ทำการผลิต
- กำหนดโดยดูจากราคาจำหน่ายโดยทั่วไปของท้องตลาด
- พ่อกลางคนกลางเป็นผู้กำหนดราคาให้
- สมาชิกผู้ทำการผลิตแต่ละรายร่วมกันกำหนดราคา
- กำหนดราคาโดยพิจารณาจากความต้องการของตลาด
- อื่น ๆ (ระบุ).....

17. วิธีการจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่ที่ทำการผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- จำหน่ายให้ผู้ซื้อโดยตรง
- พ่อค้าคนกลางมารับซื้อ
- จำหน่ายให้แก่ร้านผ้าไหม
- จำหน่ายให้แก่สหกรณ์
- อื่น ๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับราคาอุปกรณ์และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ 2 ตะกอ: การผลิต 1 หูก

1. ค่าอุปกรณ์ทอผ้าที่มีอายุการใช้งาน มากกว่า 1 ปี

เครื่องมือและ อุปกรณ์ทอผ้า	ราคา / หน่วย	ปริมาณที่ ใช้/หูก	รวมค่าใช้จ่าย	อายุการใช้ งานเฉลี่ย	ค่าซ่อมแซม
1. กี่ หรือ หูกทอผ้า					
2. ไน หรือ หลา					
3. กง					
4. อัก					
5. ฟืม					
6. หลักคั่นเครือหูก					
7. หลักคั่นหมี่					
8. หลักมัดหมี่					

2. ค่าอุปกรณ์ทอผ้าที่มีอายุการใช้งาน ไม่เกิน 1 ปี

เครื่องมือและอุปกรณ์ทอผ้า	ราคา / หน่วย	ปริมาณที่ใช้ / หูก	รวมค่าใช้จ่าย
1. แปรงหวีหูก			
2. เขาคอก หรือ ตะกอก			
3. กระจง			
4. หลอด			
5. อ่างล้างสี			
6. หม้อต้ม			
7. ราวตากผ้า			
8. บ่วงข้อม			
9. มีด			
10. เตาถ่าน			
รวมค่าใช้จ่าย			

คำถามเกี่ยวกับ ค่าวัสดุที่ใช้ในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ 2 ตะกอก: การผลิต 1 หูก

1. ค่าเส้นไหม

ประเภทของเส้นไหม	ราคา / กก.	ปริมาณที่ใช้ต่อหูก	รวมค่าใช้จ่าย
1. เส้นไหมยืน			
2. เส้นไหมพุ่ง			
รวมค่าใช้จ่าย			

2. ค่าวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้ในการเตรียมเส้นไหมยืน

ประเภทของวัสดุสิ้นเปลือง	ราคา / หน่วย	ปริมาณที่ใช้ต่อหูก	รวมค่าใช้จ่าย
1. สีเคมีข้อมไหม			
2. น้ำยาปรับสภาพ			
3. แป้งมัน			
4. ค้างคอง			
5. ครีมนวดผม			
6. เชื้อเพลิง			
รวมค่าใช้จ่าย			

3. ค่าวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้ในการเตรียมเส้นไหมพุ่ง

ประเภทของวัสดุสิ้นเปลือง	ราคา / หน่วย	ปริมาณที่ใช้ต่อหูก	รวมค่าใช้จ่าย
1. สีเคมีย้อมไหม			
2. น้ำยาปรับสภาพ			
3. ค้างล้าง			
4. ค้างคอง			
5. เชือกฟาง			
6. เชื้อเพลิง			
รวมค่าใช้จ่าย			

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคทางการผลิต

1. ปัญหาทางการผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ขาดความรู้ในการวางแผนการใช้วัตถุดิบเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ขาดความรู้ในการวางแผนการซื้อวัตถุดิบเพื่อลดต้นทุนในการผลิต
- ขาดทักษะในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า
- อื่น ๆ (ระบุ).....

2. ปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนที่ใช้ในการผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ความไม่เพียงพอของเงินทุน
- แหล่งเงินทุนในการกู้ยืมมีน้อย
- ดอกเบี้ยกู้ยืมมีอัตราสูง
- อื่น ๆ (ระบุ).....

3. ปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ปัญหาวัตถุดิบมีราคาสูง
- ปัญหาวัตถุดิบมีคุณภาพต่ำ
- ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต
- อื่น ๆ (ระบุ).....

4. ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตมีราคาสูง
- ความล้าสมัยของเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต
- ความหายากของเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต
- อื่น ๆ (ระบุ).....

5. ปัญหาเกี่ยวกับแรงงานที่ใช้ในการผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ค่าจ้างแรงงานมีอัตราสูง
- ขาดแคลนแรงงานในช่วงฤดูทำนา
- อื่น ๆ (ระบุ).....

6. ปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ทำการผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- สีและลวดลายไม่ตรงตามความต้องการของลูกค้า
- ความไม่สม่ำเสมอของสีผ้า
- เนื้อผ้ามีลักษณะบางและไม่แน่น
- ผ้าไหมมีการตกสี
- อื่น ๆ (ระบุ).....

7. ปัญหาเกี่ยวกับระดับราคาของการจัดจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ถูกจากราคาจากพ่อค้าคนกลาง
- การขึ้นลงของราคาจำหน่ายตามเทศกาลต่างๆ
- การตัดราคากันเองในกลุ่มผู้ผลิต
- อื่น ๆ (ระบุ).....

8. ปัญหาเกี่ยวกับช่องทางในการจัดจำหน่าย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มีตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ที่แน่นอน
- แหล่งผลิตอยู่ห่างไกลจากลูกค้า
- ขาดสถานที่จำหน่ายให้แก่ลูกค้าโดยตรง
- อื่น ๆ (ระบุ).....

ชุดที่ 2: แบบสอบถามเกษตรกรสมาชิกที่รับจ้างผลิตผ้าไหมมัดหมี่ตามขั้นตอนต่าง ๆ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ส่วนให้ตอบคำถามทุกข้อ
2. ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามความเป็นจริงเพียงข้อเดียว ยกเว้น ข้อที่ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
3. กรณีที่คำถามให้แสดงความคิดเห็น ให้ระบายละเอียดลงในแบบสอบถามด้วย

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ชื่อ.....นามสกุล.....

บ้านเลขที่หมู่ที่.....ต.บ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ

1. เพศ ชาย หญิง
2. สถานภาพ โสด สมรส
 หย่าร้าง
3. อายุ 20-25 ปี 26-30 ปี 31-35 ปี
 36-40 ปี 41-45 ปี 46-50 ปี
 51-55 ปี 56-60 ปี 61ปีขึ้นไป
4. ระดับการศึกษาสูงสุด ประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ประถมศึกษาชั้นปีที่ 6
 มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 อนุปริญญา ปริญญาตรี

5. ท่านรับจ้างผลิตผ้าไหมมัดหมี่อย่างไร

- เป็นอาชีพหลัก
 เป็นอาชีพรอง (ระบุอาชีพหลัก).....
 เป็นอาชีพเสริม (ระบุอาชีพหลัก).....

6. ประสบการณ์ในการรับจ้างผลิตผ้าไหม

- 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี
 16-20 ปี 21-25 ปี 26-30 ปี
 31-35 ปี 36-40 ปี 40 ปีขึ้นไป

7. องค์ความรู้ที่ได้รับในการผลิตผ้าไหมมาจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ได้รับถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ
 ได้รับการฝึกอบรมมาจากหน่วยงานที่สนับสนุน
 สนใจศึกษาวิธีการผลิตด้วยตนเอง
 อื่น ๆ (ระบุ).....

8. ท่านไม่ได้รับจ้างผลิตผ้าไหมมัดหมี่ในช่วงเดือนใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม
 เมษายน พฤษภาคม มิถุนายน
 กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน
 ตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม

9. สาเหตุที่ท่านไม่ได้ทำการรับจ้างผลิตผ้าไหมมัดหมี่เนื่องจาก

- อยู่ในช่วงฤดูการทำนา
 ไปรับจ้างทำอย่างอื่น
 อื่น ๆ (ระบุ).....

10. โดยเฉลี่ยในรอบปีท่านรับจ้างผลิตผ้าไหมมัดหมี่เป็นเวลา..... วัน

11. ระยะเวลาที่ท่านเป็นสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มสตรีสหกรณ์.....ปี
12. ท่านใช้หลักเกณฑ์ใดในการกำหนดสีสันและลวดลายของผ้าไหมมัดหมี่ในการผลิต
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- กำหนดเอง
 - เจ้าของปัจจัยการผลิตเป็นผู้กำหนด
 - พ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนด
 - ลูกค้ากำหนดให้
 - กำหนดโดยพิจารณาจากความต้องการของตลาด
 - อื่น ๆ (ระบุ).....
13. หากสหกรณ์จะทำการจัดตั้งโรงทอผ้าไหมมัดหมี่และทำการรวมสมาชิกผู้รับจ้างผลิตผ้าไหมตามขั้นตอนต่างๆมาทำการผลิตผ้าไหมให้กับสหกรณ์ ท่านจะร่วมด้วยหรือไม่
- ร่วมด้วย
 - ไม่ร่วมด้วย (ตอบคำถามข้อ 14)
14. เหตุผลที่ท่านไม่เข้าร่วมรับจ้างทำการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ในขั้นตอนต่าง ๆ กับสหกรณ์เนื่องจาก
- เดินทางไม่สะดวกเนื่องจากอยู่ห่างไกลกับที่ตั้งโรงทอ
 - เกรงว่าสหกรณ์จะหักค่าจ้างชดเชยหนี้
 - อื่น ๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างที่เกษตรกรได้รับในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ตามขั้นตอนต่าง ๆ

1. ท่านรับจ้างผลิตผ้าไหมมัดหมี่ในขั้นตอนใด

ขั้นตอนในการเตรียมเส้นไหมยืน

ขั้นตอนการผลิต	อัตราค่าจ้าง : หน่วย	ปริมาณที่ผลิตได้ : วัน	รวมค่าแรงที่ได้รับ : วัน
☐ คั่นเครือหูก			
☐ ด่องไหม			
☐ ย้อมเครือหูก			
☐ สืบหูก			
☐ กางหูกและพันหูก			

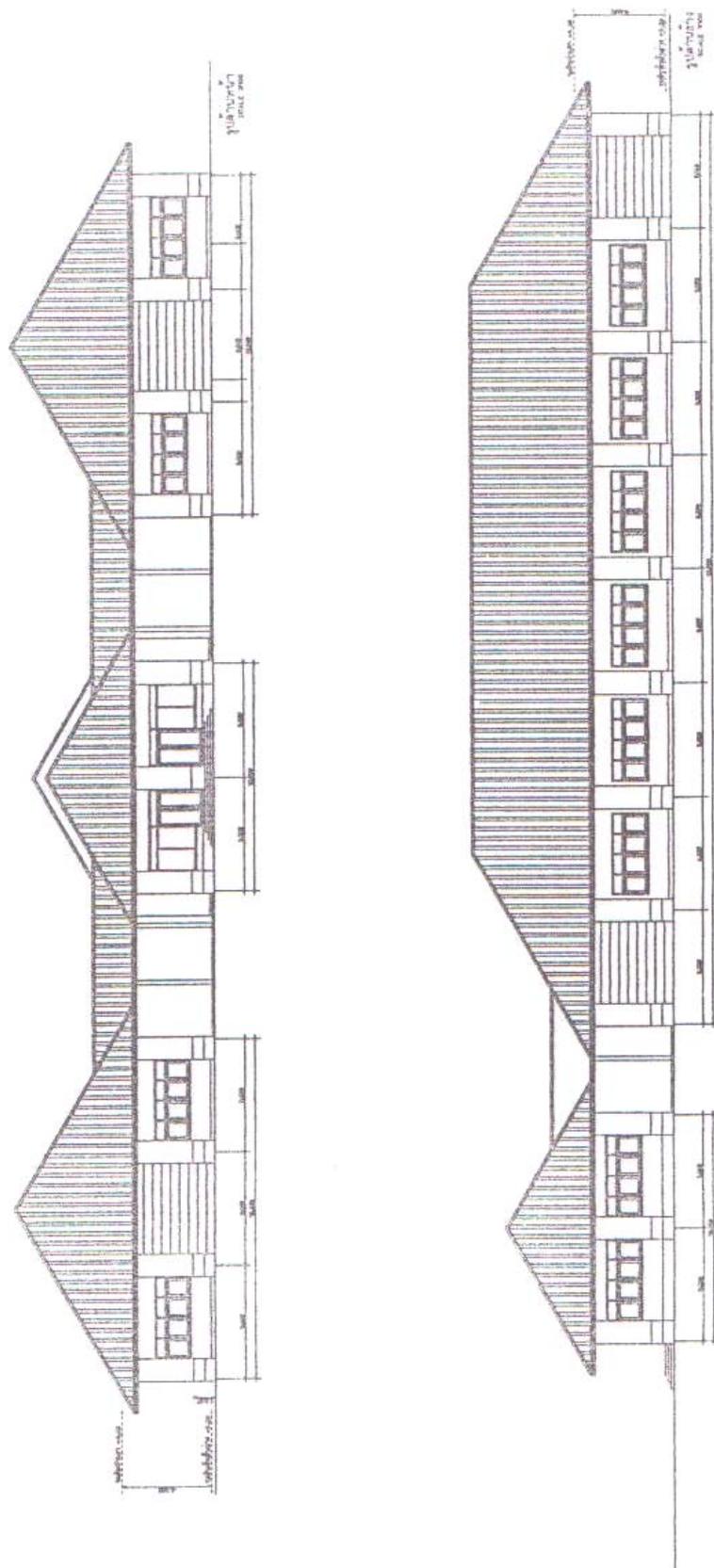
ขั้นตอนในการเตรียมเส้นไหมพุ่ง

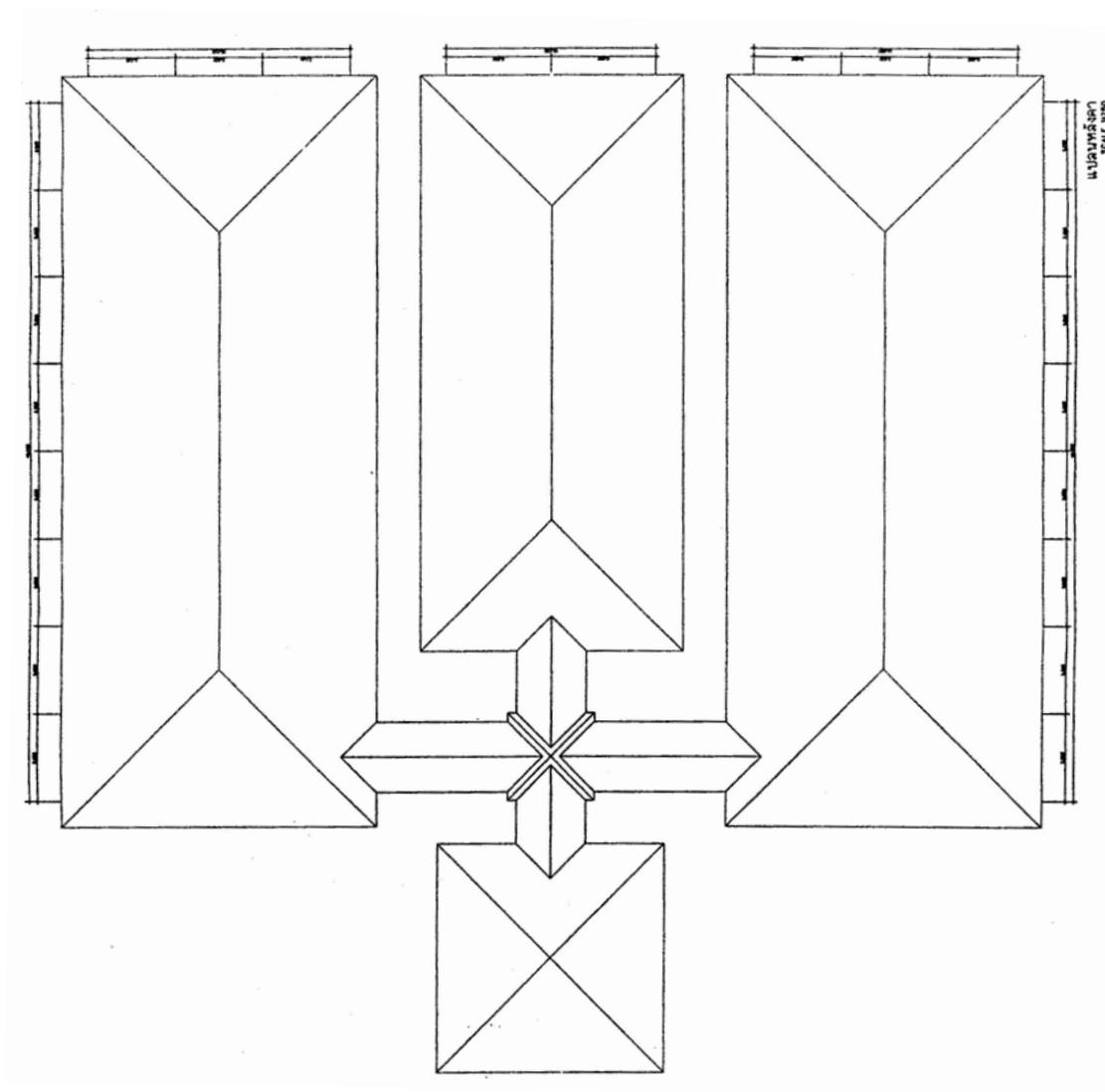
ขั้นตอนการผลิต	อัตราค่าจ้าง : หน่วย	ปริมาณที่ผลิตได้ : วัน	รวมค่าแรงที่ได้รับ : วัน
☐ ด่องไหม			
☐ กวักไหม			
☐ คั่นหมี่			
☐ มัดหมี่			
☐ โอบหมี่			
☐ ย้อมสี			
☐ แก้วหมี่			
☐ ปั่นหลอด			

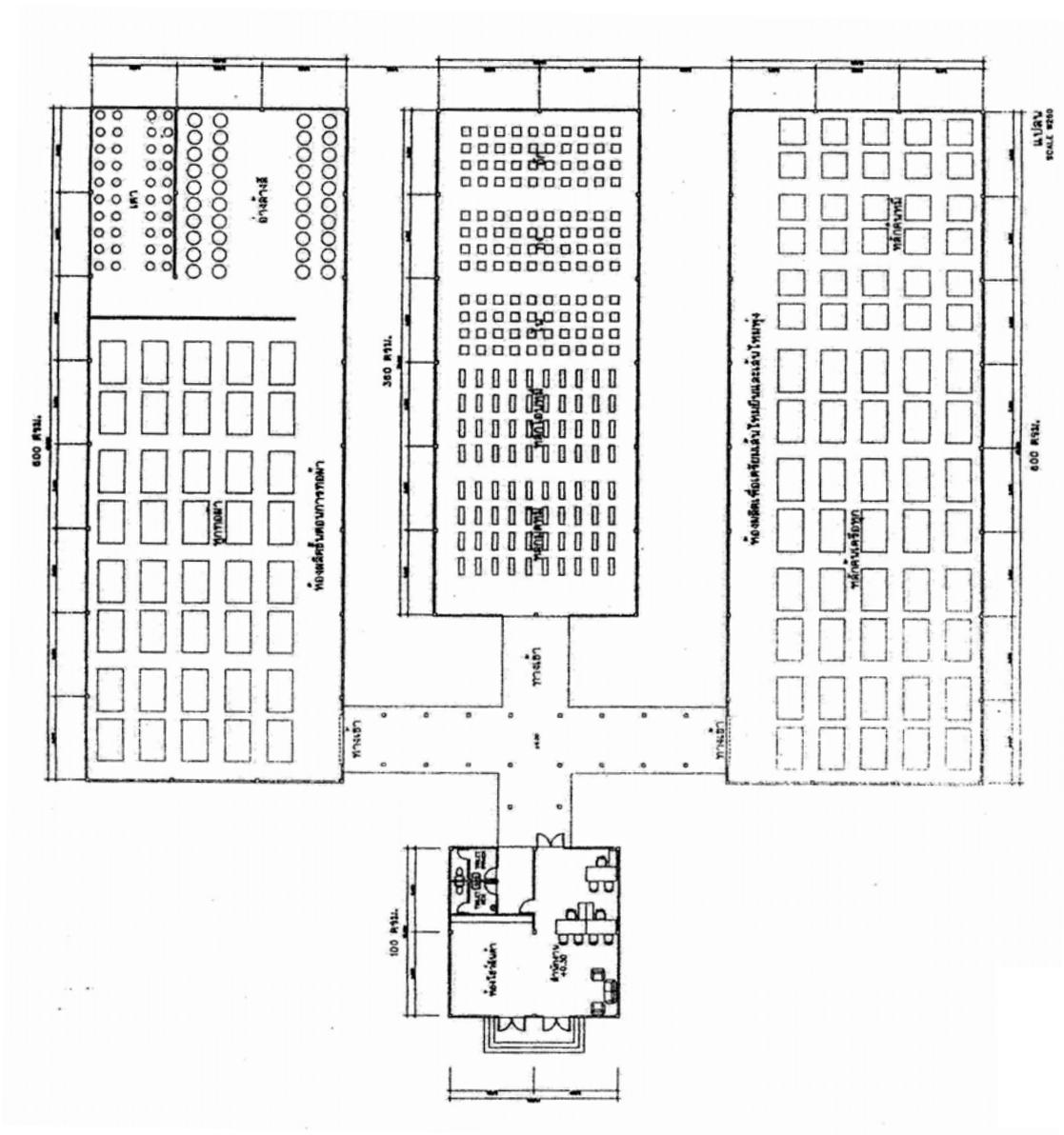
ขั้นตอนในการทอผ้า

ขั้นตอนในการทอผ้า	อัตราค่าจ้าง : หน่วย	ปริมาณที่ผลิตได้ : วัน	รวมค่าแรงที่ได้รับ : วัน
☐ การทอผ้า			

ภาคผนวก ข
แบบแปลนโครงสร้างโรงทอผ้าไหม

ภาคผนวก ค
รูปภาพแสดงผ้าไหมมัดหมี่

ภาพผนวกที่ ค1 รูปผ้าไหมมัดหมี่ชนิด 2 ตะกอลายดั่งกลาง

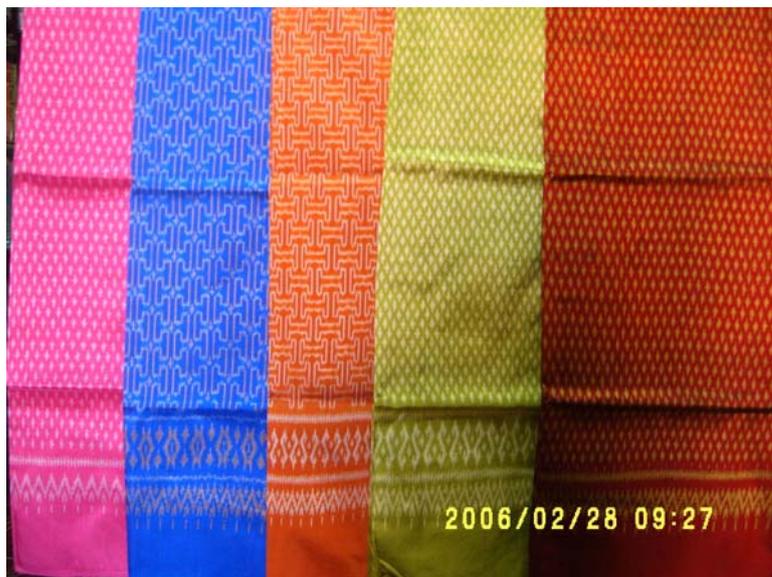
ภาพผนวกที่ ค2 รูปผ้าไหมมัดหมี่ชนิด 2 ตะกอลายหัวใจว่าง

ภาพผนวกที่ ค3 รูปผ้าไหมมัดหมี่ชนิด 2 ตะกอลายกุญแจ

ภาพผนวกที่ ค4 รูปผ้าไหมมัดหมี่ชนิด 2 ตะกอลายหมากรุก

ภาพผนวกที่ ค5 รูปผ้าไหมมัดหมี่ชนิด 2 ตะกอกที่ไม่มีการโอบหมี่

ภาพผนวกที่ ค6 รูปผ้าไหมมัดหมี่ชนิด 2 ตะกอกที่มีการโอบหมี่ 1 ครั้ง

ภาพผนวกที่ ค7 รูปผ้าไหมมัดหมี่ชนิด 2 ตะกอกที่มีการโอบหมี่ 2 ครั้ง

ภาพผนวกที่ ค8 รูปผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่ที่พร้อมจำหน่ายออกสู่ตลาด

ภาพผนวกที่ ค9 การนำผ้าไหมมัดหมี่มาตัดเย็บเป็นเสื้อสูท

ภาพผนวกที่ ค10 การแปรรูปผ้าไหมมัดหมี่เป็นกระเป๋าชุด

ภาคผนวก ง

รูปภาพแสดงกระบวนการในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่

กระบวนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่

1. กระบวนการผลิตในขั้นตอนการเตรียมเส้นไหมขึ้น

ภาพผนวกที่ ๑1 การคืนเครื่องทูก

ภาพผนวกที่ ๑2 การฟอกกาวเส้นไหม

ภาพผนวกที่ ๓ การซ่อมเครื่องหูก

ภาพผนวกที่ ๔ การสืบทอด

ภาพผนวกที่ 5 การกางหูก

ภาพผนวกที่ 6 การพันหูก

2. กระบวนการผลิตในขั้นตอนการเตรียมเส้นไหมฟอง

ภาพผนวกที่ ๗ การฟอกกาวเส้นไหม

ภาพผนวกที่ ๘ การกวักไหม

ภาพผนวกที่ ๙ การปั่นไหม

ภาพผนวกที่ ๑๐ การมัดหมี่

ภาพผนวกที่ ง11 การซ้อมหมี

ภาพผนวกที่ ง12 การโอบหมี

ภาพผนวกที่ ๑13 การแก้มี่

ภาพผนวกที่ ๑14 การถักไหม

ภาพผนวกที่ 15 การปั่นหลอด

ภาพผนวกที่ 16 การทอผ้า

ภาคผนวก จ

รูปภาพแสดงเครื่องมือและวัตถุดิบ ที่ใช้ในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่

เครื่องมือและอุปกรณ์ ที่ใช้ในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่

ภาพผนวกที่ จ1 กี่หรือหูกทอผ้า และฟืม

ภาพผนวกที่ จ2 ไน หรือหลา

ภาพผนวกที่ ๓ กง

ภาพผนวกที่ ๔ อัก

ภาพผนวกที่ ๖5 กระสวย

ภาพผนวกที่ ๖6 หม้อต้มไหม

วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่

ภาพผนวกที่ จ7 เส้นไหมยืน

ภาพผนวกที่ จ8 เส้นไหมพุ่ง

ภาพผนวกที่ ๑๑ ซีเมนต์ยี่ห้อใหม่

ภาพผนวกที่ ๑๐ สารเคมีฟอกขาว หรือ ด่างดอง

ภาพผนวกที่ จ11 ต่างล้าง

ภาพผนวกที่ จ12 แป้งมัน

ภาพผนวกที่ จ13 น้ำยาปรับสภาพเส้นไหม

ภาพผนวกที่ จ14 ครีมนวดผม

ภาพผนวกที่ จ15 เชือกฟาง

ภาพผนวกที่ จ16 เชื้อเพลิง (ฟืน)

ภาคผนวก จ
ข้อมูลทั่วไปของอำเภอบ้านเขว้า

ข้อมูลทั่วไปของ อำเภอบ้านเขว้า

ประวัติความเป็นมาของ อำเภอบ้านเขว้า

ประมาณปี พ. ศ.2349 ได้มีราษฎรชาวบ้านข่าว ซึ่งเป็นหมู่บ้านหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ อพยพมาตั้งถิ่นฐานมีภูมิประเทศอุดมสมบูรณ์ มีลำห้วย ลำคลองหลายสาย จึงได้บอกต่อ ๆ กันไปยังญาติพี่น้อง ทำให้มีคนอพยพมาตั้งถิ่นฐานเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยได้พร้อมใจกันตั้งชื่อหมู่บ้านใหม่ว่า “บ้านข่าว” เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่คนบ้านข่าว เมื่อราษฎรมีจำนวนมากขึ้นจึงจัดตั้งเป็นตำบลและมีชื่อตำบลว่า “ตำบลบ้านเขว้า” และได้ยกฐานะเป็นอำเภอเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ. ศ. 2501

คำขวัญอำเภอ

ผ้าไหมลือเลื่อง หามหอมเมืองโบราณ ถิ่นกำเนิดมโหรี น้ำชีไหลผ่าน ทุ่งแดงปรายแก้ว บ้านเขว้าเมืองอุดม

สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

แหล่งผลิตและจำหน่ายผ้าไหม

ตำบลบ้านเขว้า เป็นแหล่งทอผ้าไหมที่มีชื่อเสียงของชัยภูมิ โดยเฉพาะผ้าไหมมัดหมี่ซึ่งเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในหมู่ผู้ที่นิยมใช้ผ้าพื้นเมืองของไทย มีทั้งลวดลายดั้งเดิมและลายที่คิดขึ้นใหม่ มีจำหน่ายทั้งผ้าผืนและตัดเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป ผู้สนใจเลือกซื้อหาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพเหล่านี้สามารถติดต่อร้านจำหน่ายผ้าไหมในตัวอำเภอบ้านเขว้าซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายร้าน อำเภอบ้านเขว้าอยู่ห่างจากอำเภอเมืองชัยภูมิไปตามทางหลวงหมายเลข 225 ประมาณ 13 กิโลเมตร

คู์แดง

ตั้งอยู่ในวัดกุศยาง ตำบลตลาดแร้ง จากตัวเมืองชัยภูมิ ใช้ทางหลวงหมายเลข 225 ผ่านอำเภอบ้านเขว้าจนถึงบ้านหลุมโพธิ์ประมาณ 30 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาไปบ้านกุศยางอีก 8 กิโลเมตร เป็น โบราณสถานสมัยขอม ปัจจุบันคงเหลือเพียงฐานรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อมุม ก่อสูงด้วยศิลาแลง มีร่องรอยบันไดทางขึ้นทั้ง 4 ด้าน ผนังก่ออิฐแต่หักพังหมด คงเหลือเสากรอบประตูทั้ง 4 ด้าน พบทับหลังสลักเป็นภาพพระกฤษณะประลองกำลังกับช้าง ส่วนทางด้านเหนือถูกตัดแปลงโดยทางวัดได้สร้างพระพุทธรูปประทับนั่งพร้อมบันไดทางขึ้นครอบอาคารเดิม โบราณสถานแห่งนี้ประมาณอายุจากลวดลายทับหลังอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ 16 ตรงกับศิลปะเขมรแบบบาปวน

ด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของอำเภอ

แม่น้ำชีลำห้วยชีลอง, ลำห้วยห้วย, ลำห้วยคลองไผ่งาม, อุทยานแห่งชาติภูแลนคา

ข้อมูลด้านประชากร

จำนวนประชากรทั้งสิ้นรวม 51,355 คน

จำนวนประชากรชายรวม 25,485 คน

จำนวนประชากรหญิงรวม 25,870 คน

ความหนาแน่นของประชากร 94.35 คน ตร.กม.

ตำบล	จำนวนประชากร ปี2547			จำนวนหลังคาเรือน
	ชาย	หญิง	ทั้งหมด	
ตำบลบ้านเขว้า	3,128	3,149	6,277	1,711
ตำบลตลาดแร้ง	5,742	5,998	11,740	2,926
ตำบลลุ่มลำชี	4,896	4,942	9,838	2,384
ตำบลชีบน	3,004	2,893	5,897	1,478
ตำบลภูแลนคา	2,178	2,013	4,191	1,058
ตำบลโนนแดง	2,329	2,379	4,708	1,412
รวม	21,277	21,374	42,651	10,969

สภาพทั่วไปของตำบลบ้านเขว้า

ตำบลบ้านเขว้า แบ่งการปกครองออกได้ดังนี้

ตำบลบ้านเขว้าแบ่งการปกครองออกได้ดังนี้คือ หมู่บ้านอยู่ในเขตเทศบาล 6 ชุมชน นอกเขตเทศบาล 8 หมู่บ้าน รวม 14 หมู่บ้าน พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม โดยใช้แม่น้ำชีเป็นแม่น้ำสายหลักในการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ	จรด ตำบลโนนแดง อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ
ทิศใต้	จรด ตำบลลุ่มลำชี อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ
ทิศตะวันออก	จรด ตำบลชีลอง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
ทิศตะวันตก	จรด ตำบลตลาดแล้ง อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

ข้อมูลพื้นที่และจำนวนประชากรของตำบล

ตำบลบ้านเขว้า มีพื้นที่ทั้งสิ้น 4.44 ตร.กม. (ประมาณ 2,775 ไร่) ประกอบด้วยหมู่บ้านดังนี้

บ้าน / หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
บ้านเขว้า หมู่ที่ 1	1,034	1,439	1,578	3,071
บ้านเขว้า หมู่ที่ 2	502	835	915	1,750
บ้านม่วง หมู่ที่ 11	218	405	415	820
บ้านอุดมผล หมู่ที่ 12	157	282	305	587
บ้านส้มโรง หมู่ที่ 13	277	517	557	1,074
บ้านบูรพา หมู่ที่ 14	341	578	630	1,208
รวม	2,529	4,110	4,400	8,510

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป

เป็นแบบมรสุม มี 3 ฤดูคือ

- ฤดูร้อน (มีนาคม – มิถุนายน)
- ฤดูฝน (กรกฎาคม – ตุลาคม)
- ฤดูหนาว (พฤศจิกายน – กุมภาพันธ์)

ข้อมูลด้านอาชีพ

อาชีพหลัก ได้แก่ ทำนา ทำไร่ ปศุสัตว์สวนครัว

อาชีพเสริม ได้แก่ ทอผ้าไหมมัดหมี่ เลี้ยงสัตว์ แปรรูปอาหารจากผลิตผลทางการเกษตร
ผลิตและจำหน่ายข้าวซ้อมมือ ตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ภาคผนวก ข
นियามศัพท์เกี่ยวกับการทอผ้าไหม

นิยามศัพท์เกี่ยวกับการทอผ้าไหม

กกหูก	กลุ่มเส้นไหมที่ผูกติดกับไม้หามเหาแล้วผูกเป็นเงื่อนไว้สำหรับสืบไหมเข้ากับเหาหรือไหมส่วนที่เหลือไว้จากการทอครั้งสุดท้าย
กง	อุปกรณ์กรอเส้นไหมที่ย้อมแล้วให้เป็นใจหรือจด
กงปั่นไหม	กงที่ใส่ไหมสำหรับปั่นไหมใส่กวัค
กระสม	เป็นส่วนประกอบในก๊ทอผ้า ทำด้วยไม้เนื้อแข็งลักษณะเป็นไม้สี่เหลี่ยมมีความยาวประมาณ 120 เซนติเมตร แกะสลักกลดลายที่ปลายแหลมข้างหนึ่งห่างจากปลายไม้ประมาณ 40 เซนติเมตร เจาะทะลุไม้ทั้ง 4 ด้านเพื่อนำใส่ลงไปทีเดียวยหัวเสา และเจาะร่องขนาดเล็กยาวประมาณ 120 เซนติเมตร ที่ด้านหนึ่งของกระสมเพื่อใส่แกนผูกหัวไหมเส้นยืน ผืนผ้าเริ่มต้นจากแกนนี้เมื่อทอยาวขึ้นก็จะเก็บม้วนผ้าด้วยการหมุนกระสมจนกว่าจะเสร็จสิ้นการทอ
กระสวย	ทำด้วยไม้ประคู้หรือไม้มะค่าอย่างประณีต ใช้ใส่ด้ายในการทอผ้า มีความยาวประมาณ 30 เซนติเมตร ให้ส่วนหัวและส่วนท้ายของกระสวยจะเรียวมน คล้ายเรือปลายทั้งสองงอนเซิดเล็กน้อย ตรงกลางปล่อง แบนและเจาะเป็นช่อง สำหรับสอดแกนไหมพุ่ง โดยพุ่งสลับซ้ายขวาไปมาเพื่อสอดไหมพุ่ง ขัดกับเส้นไหมยืนสลับกับการกระทบพืม เพื่อให้เส้นไหมเรียงเข้ากันแน่นและเป็นระเบียบ ถ้าจะทอให้มีหลายสีก็ต้องใช้กระสวยให้เท่ากับจำนวนสีที่ทอ
กวัค	มีรูปร่างคล้ายกระโปรงจับหมู สานด้วยไม้ไผ่ ตรงกึ่งกลางสอดด้วยไม้กลมๆเป็นแกนให้กวัคหมุนสำหรับพันด้าย ซึ่งเรียกตามภาษาพื้นบ้านว่า “หางเห็น”
กวัคหมี	คือการนำปอຍไหมที่ผ่านการย้อมแล้วเข้ากงแล้วกวัคออกเพื่อให้ได้เส้นใยติดต่อกันตลอดทั้งปอຍ

กั๊กไหม ที่กระดูก	คือการนำปอยไหมเข้ากงแล้วกั๊กไหมออกเพื่อให้เส้นใยติดต่อกันจนหมดปอย อุปกรณ์ทอผ้าขนาดกลางเริ่มใช้เมื่อราวปี พ.ศ.2463 โดยชาวจีนเป็นผู้นำมาใช้เพื่อปรับปรุงการทอผ้าให้ดีและเร็วขึ้น รูปแบบการทอก็แตกต่างไปจากเดิม การทอที่กระดูกผู้ทอไม่จำเป็นต้องสอดกระสวย ใช้มือกระดูกเชือกให้ติดกับกระสวยแล้วกระสวยจะวิ่งผ่านเส้นไหมขึ้นที่แยกออกจากกันด้วยการใช้เท้าเหยียบไม้ที่ตั้งตะกอ เช่นเดียวกับทอหม้อ การทอที่กระดูกแต่ละครั้งไม่ต้องสับเส้นขึ้นบ่อย เพราะสับครั้งเดียวก็ได้หลายสิบผืน เส้นไหมขึ้นจะตั้งเรียบเสมอกัน ไม่จำเป็นต้องจัดเส้นไหมหรือหีบปอย ๆ
กั๊กหรือหูก	เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้าให้เป็นผืน
ขาคันหมี่	ส่วนที่จัดเป็นช่องๆ สำหรับเป็นแบบในการย้ายล้าเมื่อคันหมี่ 2 ครั้ง ย้ายล้า 1 ขา ช่องว่างระหว่างขาจะมีขนาดเท่า ๆ กัน
เขาหรือตะกอ	เขาเป็นอุปกรณ์สำคัญ มีหน้าที่แยกเส้นไหมขึ้นให้ขึ้นลง เพื่อให้เส้นไหมพุ่งสอดขัดกันเป็นเนื้อผ้าขึ้น เขามี 2 ชนิดคือ เขายกดอก และเขาเหยียบ ทำด้วยเชือกสอดใส่ไหมเส้นขึ้น ละมีไม้สอดเป็น โครงยึดไหม การยกตะกอเพื่อแยกไหมเส้นขึ้น ทำโดยวิธีเหยียบไม้ขึ้นลง นอกจากนั้นยังมีการเก็บเขาหรือตะกอเพื่อให้เกิดลวดลายในเนื้อผ้า การทอผ้าด้วยเทคนิคต่าง ๆ จึงใช้เขาหลาย ๆ อัน เช่น ลายยกดอก 4 ตะกอ การยกดอก 6 ตะกอ หรือการทำ “ขาเก็บจิต” เป็นต้น ซึ่งวิธียกตะกอจะใช้มือจับเชือกที่ยึดตะกอดึงยกขึ้นอีกวิธีหนึ่ง
คั่น	คือการจัดเรียงเส้นไหมพุ่งให้มีควมกว้างเท่ากับหน้าผ้าและมีความยาวตามที่ต้องการ
คั่นหูก	คือกรรมวิธีในการนำเอาเส้นไหมมาทำเป็นเครื่องมือ
เค้งหูก	หมายถึงกรรมวิธีที่ทำให้เครื่องมือตั้งขึ้นพอเหมาะกับการทอ (ภาษาถิ่นเรียก เค้งหูก)

เครื่องหูก	คือเส้นไหมที่ใช้ไหมย่นในทางยาวสำหรับใช้กระสวยสอดอีกทีหนึ่งเวลาทอ
เครื่องคันหมี	มีขาในการคันหมี 24 ขา สูงสุด 26 ขา ขณะคันหมีแต่ละครั้งจะมีเสียงดังเป็ก เป็นการเตือนว่าคันหมีไป 1 ครั้งแล้ว จะต้องย้ายตำแหน่งไปอีกขาหนึ่ง
ค่อง	คือการทำให้เส้นใยไหมอ่อนตัว เรียบ นุ่มลง
ตะกอล	คือส่วนประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการทอผ้า มีลักษณะเป็นกรอบไม้หรือ โครงเหล็ก ภายในทำด้วยลวดหรือซี่โลหะเล็กๆ มีรูตรงกลางสำหรับร้อยไหมย่น หรือ สืบไหมย่น ที่ใช้สืบไหมย่นจะต้องมีอย่างน้อย 2 ชุด ถ้าลวดลายมากก็ต้องใช้ตะกอล มากชุดขึ้น ตะกอลทำหน้าที่แยกเส้นไหมย่นสลับกันไป เมื่อสับตะกอลครั้งหนึ่งก็จะ เกิดช่องว่างเพื่อสอดไหมพุ่งเป็นลวดลายตามต้องการ
ตำหูก	หมายถึงการทอผ้าหรือทอหูก ซึ่งเป็นกระบวนการในการนำเอาเส้นไหมย่น และ ไหมพุ่งขัดประสานกันเป็นผืนผ้า โดยอาศัยเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทอ
ดินพิม	เป็นไม้ 2 อันผูกเชือกห้อยอยู่ที่พื้นตรงหน้าใช้สำหรับเท้าเหยียบ เพื่อช่วยยกขา เหยียบให้ขึ้นๆลงๆเวลาขัดลายดอกและเนื้อผ้า
ไถ	เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับกรอไหมเข้าหลอดไหมก่อนที่จะนำไปใส่กระสวย สำหรับ ทอผ้า ซึ่งต้องใช้ร่วมกับระวิง ด้านหนึ่งเป็นกงล้อขนาดใหญ่ทำด้วยไม้ มีเพลหาหมุน ได้ ติดกับขาและติดกับฐาน ไม้ตรงเพลามีแกนต่อออกไปจับด้ามไว้สำหรับหมุนกง ล้อ ซึ่งมีเชือกจะสวมสอดไหมสำหรับพันเส้นไหม เมื่อมีการหมุนกงล้อเหล็กจะ หมุนตามด้วยความเร็ว เส้นไหมที่พันอยู่ที่ระวิงก็จะม้วนเข้าหลอดไหม
ปลดหูก	คือการคลายเครื่องหูก เมื่อทอไปได้ยาวพอสมควร ยื่นมือสอดกระสวยไม่ถึงปลด หูกจากไม้กำพัน พันส่วนที่ทอแล้วเข้าไม้กำพัน แล้วจึงดึงเครื่องหูกใหม่
ปอย	คือเส้นไหมชุดที่คันเป็นลำหมีเสร็จเรียบร้อยแล้วพร้อมที่จะนำไปมัดข้อม เส้นใย 1 ปอยทอผ้าได้ 1 ผืน ความยาวประมาณ 2 หลา (บางแห่งเรียกว่าปอยหมี หรือ หัวหมี)

ปั่นหลอด แป้นกี	คือการนำเส้นใยที่ถักเรียบร้อยแล้วมากรอเข้าหลอด เตรียมไว้สำหรับการทอ คือกระดานสำหรับนั่งทอผ้าหรือทอหูก
พืม	คือ โคร่งไม้ซี่เล็กๆเป็นอุปกรณ์เรียงเส้นไหมเพื่อทอ เครื่องมือที่ใช้ประกอบหูกทอ ผ้า มีลักษณะเป็นซี่ๆคล้ายหวี ทำด้วยไม้ไผ่หรือเหล็ก โดยมีโคร่งไม้ซี่สำหรับใช้ สอดเส้นไหมขึ้นเวลาทอ พืมจะเป็นตัวกระทบให้ไหมเส้นพุ่งเนบขัดสานกับเส้น ขึ้น ในสมัยก่อนมักมีขนาดเล็กหรือหน้าแคบ ความกว้างของพืมเรียกเป็น “หลบ” โดย 1 หลบเท่ากับ 40 ช่องฟันหวี เช่นพืม 10 หมายถึง พืมขนาดกว้าง 10 หลบ เท่ากับ 400 ช่องฟันหวี
ฟันหวี	มีลักษณะคล้ายกับหวี ยาวเท่ากับความกว้างของหน้าผ้ามีฟันเป็นซี่ๆระหว่างฟัน พืมทุก ๆ ซี่ ร้อยไหม 2 เส้น พืมทำหน้าที่ตบหรือกระแทกให้เส้นไหมซึ่งสาน ขัดกันเป็นลายเนื้อผ้าติดกัน พืมในสมัยโบราณทำแคะสลักสวยงามมากเป็นรูปนก หรือลวดลายต่าง ๆ
มัดหมี่	ใช้เรียกผ้าและวิธีการทอผ้าที่มัดไหมด้วยเชือกให้เกิดเป็นลวดลายก่อนนำไปย้อม แล้วนำไปทอด้วยเทคนิคขัดสานธรรมดา ลวดลายบนผ้าจะเกิดจากการมัด ซึ่งเรียก กันว่า ผ้ามัดหมี่ ชาวไทยแต่เดิมนิยมมัดเฉพาะเส้นพุ่ง แต่ในปัจจุบันมีการมัดหมี่ ไหมเส้นขึ้นด้วย
ไม้กระพั้น	คือ ไม้ที่ใช้ม้วนผ้าที่ทอแล้ว
ไม้ไขว้หูก	คือไม้ไผ่บาง ๆ ใช้สำหรับไขว้ไหมเครือขึ้น หรือเครือดอกสลับขึ้นลงไปมาที่ละ เส้นไม่ให้เครือไหมพันกัน
ยานหูก	คือกรรมวิธีที่ทำให้เครือหูก (เส้นขึ้น) หย่อนลง
ลำหมี่	คือการแบ่งจังหวะเส้นพุ่งที่ทำให้เกิดลายโดยการมัดข้อม 1 ลำหมี่จะประกอบด้วย เส้นใย 120 – 160 เส้น และจำนวนของเส้นใย 1 ลำจะมีจำนวนเป็นเลขคู่เสมอ
สายหลา	คือเชือกที่คล้องคล้ายสายพานที่ทำให้กงหลาหมุน

สืบหูก	คือกรรมวิธีที่นำเอาไหมยืนที่ย้อมสีแล้ว ไปต่อเข้ากับกกหูก
หวิหูก	คือการใช้แปรง ซึ่งทำด้วยเส้นใยของกาทที่ห่อลำของต้นตาล ซึ่งทำเป็นหวิหูก เพื่อหวิให้เส้นไหมเป็นเส้น ๆ สะดวกในการทอ
หูก	เป็นคำเรียกอุปกรณ์ที่มีไหมติดอยู่ทั้งหมด บางครั้งเรียกว่า เครื่องหูก
ไหมจี้กระเพย	เป็นไหมชั้นในสุดรวมทั้งส่วนที่หุ้มตัวดักแค้ไว้ เส้นไหมที่ได้เต็มไปด้วยเปลือกดักแค้ ลักษณะเป็นปุมปมจำนวนมาก เรียกว่า จี้ไหม บางครั้งจึงไม่สาวเอาไหมในชั้นนี้เนื่องจากทำยากและเสียเวลา และได้ไหมไม่สวย
ไหมน้อย	ถือเป็นไหมชั้นดี มีเส้นเล็กสม่ำเสมอ และมีความมันวาวมากกว่าไหมชนิดอื่น ๆ ได้จากการนำรังไหมที่ปักไว้จากการสาวไหมดิบมาสาวอีกครั้ง
ไหมล่ง	เป็นการสาวไหมครั้งเดียวจนใยไหมหมดจากรังไหม เส้นใยที่ได้มีคุณภาพปานกลาง
ไหมลิบ	คือเส้นไหมเปลือกนอก การสาวไหมจะสาวเฉพาะเปลือกนอกแล้วกรังไหมออกปักไว้ จนหมดรังไหมที่จะสาวในแต่ละวัน ไหมที่ได้จะแข็งมีความมันวาวน้อย คุณภาพด้อยกว่าไหมล่ง
ไหมยืน	คือเส้นไหมที่จิ้งไว้กับเครื่องหูกหรือกัทอผ้า ทำหน้าที่เป็นไหมเส้นยืน โดยสอดใส่ “ฟืม” และ “เขา” แล้วโยงกับกัทอผ้า เวลาทอผ้า ไหมเส้นพุ่งในกระสวยจะพุ่งผ่านไหมเส้นยืนทำให้เกิดการขัดสานกันเป็นเนื้อผ้า
ไหมเส้นพุ่ง	คือเส้นใยที่อยู่ในกระสวย สำหรับพุ่งผ่านไหมเส้นยืน และใช้ฟืมกระทบให้เกิดการขัดสานให้เป็นเนื้อผ้า ในการทอผ้ามัดหมี่ต้องนำเส้นไหมนี้ไปทำการมัดข้อมก่อนการนำไปทอ และกรอเข้าหลอดเพื่อใช้ในการทอต่อไป

อัก	คือเครื่องที่ใช้ตัดเส้นไหม
โอบหมี่	คือการมัดเก็บปลายของสีย้อมครั้งที่หนึ่ง เพื่อนำไปย้อมสีต่อไป
โองมัดหมี่	เครื่องมือสำหรับโองไหมเพื่อมัดปลาย ก่อนนำไปย้อมเพื่อทอผ้ามัดหมี่